Personajele

OLGA } amîndoi pictori
EMIL } amîndoi cam de aceeași vîrstă

ACTUL I

Locuința unor artiști

Olga, Emil

OLGA: Am văzut ieri expoziția de pictură japoneză. Mîine am să mă duc să văd expoziția de pictură franceză.

EMIL: Și poimîine ai să te duci să vezi expoziția de pictură engleză.

OLGA: Exact. Și după aceea am să mă duc să văd expoziția de pictură portugheză.

EMIL: Foarte bine, iubita mea soțioară. Nu scăpa nici o expoziție. Nu scăpa nici un spectacol. Nu scăpa nici un concert. Nu scăpa nici o recenzie. Nu scăpa nici o conferință. Emancipează-te! Cultivă-te! Evoluează! Meditează! Creează! Progresează!

OLGA: Exact. Am să meditez și am să progresez. Tu, în schimb, o să ajungi o brută.

EMIL: Ar trebui totuși să te mai odihnești și tu puțin, să mai croșetezi un ciorap, să-ți mai ghicești în cafea. Nu ți-ar strica puțină mediocritate, poate chiar puțină bădărănie.

OLGA: Degeaba te chinuiești, bați din aripi, te sforțezi, ironia ta n-ajunge pînă la mine... Nu reușești nici să mă flatezi, cu atît mai puțin să mă jignești. Și chiar dacă m-ai jigni, te-aș ierta. Jignește-mă. Jignește-mă, și ai să vezi că te iert...

EMIL. Foarte bine... Nu lăsa nimic pe mîini străine. Ai pus mîna și pe toleranță, bine, foarte bine...De ce să mă ierți? Eu trebuie să te iert. M-ai distrus. De dimineață pînă noaptea tîrziu cauți adevărul și eu n-am o clipă de liniște... Viața sexuală a început să te oripileze.

OLGA: Da. Ai fi vrut să rămîn o biată femeiușcă, victima senzațiilor?! Sexualitatea subjugă omul. Sînt fericită că am scăpat de povara simțurilor. Sexualitatea e o forță oarbă care poate fi sublimată.

EMIL: Dacă știai că sexualitatea te subjugă, n-aveai decît să nu te măriți. Erai invidioasă pe toate fecioarele celebre care n-au cunoscut bărbații. Ai început să dorești și tu castitatea, asta e culmea stupidității. Nu vrei să devii mai bună decît mine decît din ură față de mine. Să ai și mai multe motive de dispreț. Niciodată nu ești sătulă. Vrei generozitate, vrei altruism, vrei turism, vrei gînguritul porumbeilor, acu ți s-a năzărit să devii fecioară. Iubita mea soțioară, tare lacomă mai ești.

OLGA: Nu. N-am să te urăsc... Dacă te urăsc, nu ajung să cunosc adevărul... Mereu îmi propun să te iubesc, dar e foarte greu. Ai o minte rea și mărginită. Dar nici răbdarea nu trebuie să mi-o pierd. O să am și răbdare, și tact, și înțelegere. Trebuie s-o am...

EMIL: Nu răbda! Nu fă gimnastica atîtor sentimente nobile! Las-o baltă! N-ai decît să fii gingașă pe banii tăi! Eu nu mai dau nici un șfanț!

OLGA: Ești un ticălos!

EMIL: Măcar e ticăloșia mea. A mea, și numai a mea. Cu toate riscurile și avantajele ei. Dar tu?... Parcă ai fi o femeie părăsită în amor. Numai femeile decepționate în dragostea lor ipocrită năvălesc cu furie în muzee și în biblioteci. De ce să-l citești pe Schopenhauer dacă soțul nu te-a părăsit?

OLGA: Eu iubesc filozofia. Eu iubesc arta.

EMIL: Cu atît mai rău că iubești arta fără să fii silită s-o iubești...

OLGA: Uiți că am urmat și eu Institutul de artă plastică. Nimeni nu-mi pune la îndoială vocația artistică.

EMIL: Vocația artistică!?... Rîd și curcile de basmul ăsta cu vocația artistică... Ai urmat pictura fiindcă ai căzut

la stomatologie, așa cum eu m-am făcut pictor fiindcă n-am reușit să fiu contrabandist.

OLGA: Ochiul murdar vede murdar.

EMIL: Te ascunzi în cotețul superiorității tale și de acolo cotcodăcești plină de importanță. Te-ai hotărît să bați șaua pe iapa sensibilității. Ia să scoatem și noi ceva din sensibilitatea asta, ia să vedem ce ar putea să iasă din nobila noastră îngrijorare față de condiția umană! Ăsta e talentul tău! Ăsta e focul tău sacru!

OLGA: Nu-i adevărat. Toată ființa mea se revoltă. Eu am ceva de spus oamenilor.

EMIL: Ai un mesaj, te pomenești? Ai ceva de comunicat? Vezi la ce concluzii stupide ajungi dacă nu mai cureți cartofi? Te-ai întrebat dacă oamenii sînt dispuși să asculte mesajul tău?

OLGA: Ți-e ciudă că ești singur în mediocritatea ta, vrei să mă tragi și pe mine după tine... Ei bine, nu. Întreaga mea ființă...

EMIL: Eu nu iubesc arta, eu trăiesc din artă. Sînt un biet naufragiat, soarta m-a aruncat pe tărîmul frumosului și acolo zac pînă cînd urîtul va veni să mă salveze. Eu n-am nimic de spus, eu nu caut absolutul. Eu nu caut să devin mai bun. Sînt mediocru pînă în vîrful unghiilor și sînt mîndru de asta. Nu vreau să fiu genial! Pot, dar nu vreau!

OLGA: Cîtă ură e-n tine, cîtă ură...

EMIL: Mi-a ajuns cuțitul la os. Îmi vine să urlu!

OLGA: Urlă pustiul din tine. În sufletul tău urlă o haită de lupi!

EMIL: E pustiul meu! E coșmarul meu! E întunericul meu! E mizeria mea. Dacă n-am lumină, rabd. N-o iau de la alții. Dacă nu sufăr, rabd, nu achiziționez la bursa neagră suferința altora. Generozitatea ta e șterpelită de la alții. Hoață!

OLGA: N-am bănuit că ai un subconștient atît de încărcat. Sînt îngrozită, Emil. Ți-o spun cu toată sinceritatea...

EMIL: E de o mie de ori mai nobil să trăiești într-o beznă care-ți aparține, decît într-o lumină străină. Și apoi cînd e vorba să fim disprețuitori cu alții, nu sîntem niciodată ipocriți. Îi tot dai cu idioata ta de puritate.

Puțină murdărie, nevastă, ce dracu?! Ce-ai de gînd să faci cu atîta puritate? S-o vinzi lui Dumnezeu la suprapreț?

OLGA: Nu te mai recunosc... Unde e zîmbetul tău de copil?

EMIL: Unde e zîmbetul meu de copil? (*Se apropie de ea.*) Pe obrazul tău, acolo e zîmbetul meu de copil, ai avut grijă să-l acaparezi, să te împopoțonezi cu el! Nimic nu-ți scapă! Cu cît devin eu mai meschin, cu atît devii tu mai nobilă. Uneori îți doresc moartea. De aceea ți-am cumpărat automobil...

OLGA: Aud lucruri interesante...

EMIL: Mă gîndeam că un accident nu e imposibil... Tu zăpăcită, șoselele proaste, era o șansă.

OLGA: Așa de mult mă urăști?

EMIL: Pe vremea cînd îți doream moartea, încă te mai iubeam. Presimțeam această degradare a iubirii și mă gîndeam că moartea ar fi o soluție rezonabilă.

OLGA: Dar nu reciproc avantajoasă.

EMIL: Reciproc avantajoasă. Scăpam și de tine și rămîneam și cu amintirea unei iubiri pe care numai moartea a răpus-o. Decît s-o distrugă prostia și obișnuința, preferam s-o distrugă moartea. Era și foarte romantic și din cale-afară de practic.

OLGA: Ai fi deci în stare să dorești moartea unui om?

EMIL: Ca și tine, draga mea, ca și tine... Te-ai înhăitat cu absolutul, mai bine te înhăitai cu un derbedeu. Era mai sănătos...

OLGA: Totuși eu nu te urăsc. Îți înțeleg limitele, dar nu te urăsc. Înțeleg că treci printr-o stare de criză...

EMIL: Înțelegi pe dracu. Mă urăști. Dar ți se pare că ura nu e demnă de tine, tu nu rechiziționezi decît sentimente nobile. Și chiar dacă m-ai iubi, n-am nevoie de iubirea ta. N-am nevoie de ea...

OLGA: Ar trebui să ne despărțim. Ca între oameni civilizați.

EMIL: De ce ? Fiindcă ne urîm? Pentru atîta lucru doi oameni inteligenți nu se despart. Despărțirea e un sentiment artificial... Oamenii nu sînt niciodată împreună, așa că n-au ce relații să rupă... Și apoi oamenii care se urăsc, nu se plictisesc. Totdeauna mai găsesc o înjurătură care să le descrețească fruntea, mai

sparg o farfurie... Nu vezi și la noi? Nici nu știi cînd a trecut timpul!...

OLGA: Ajunge, Emil! Pentru astăzi ajunge!

EMIL: Cu desenele pentru Camera de Comerț ce ai de gînd să faci?

OLGA: N-am terminat Institutul ca să desenez gutui și corcodușe pentru Camera de Comerț. Eu am un crez estetic! Sînt incapabilă să trădez arta!

EMIL: Cineva totuși trebuie să trădeze arta...

OLGA: Sînt incapabilă de compromisuri. Într-o vreme trăiam ca o frunză bătută de vînt, acum, slavă Domnului, știu ce vreau de la viață... Nici eu, nici familia mea, n-am făcut compromisuri.

EMIL: Repede ți-ai înjghebat tăria asta de caracter. Compromisuri? Au făcut alții pentru voi!... A fi capabil de compromisuri înseamnă a iubi viața... Compromisurile se nasc din aceeași plămadă din care se nasc firele de iarbă... Numai bolnavii, angoasații și sinucigașii nu fac compromisuri!

OLGA: Prefer să mor de foame decît să fac un compromis cu arta.

EMIL: Ai și spirit de sacrificiu... ești invincibilă, gura! Totul e compromis! Scaunul pe care stai. Expozițiile pe care le admiri! Aerul pe care-l respiri! Nu din capodopere se trăiește!

OLGA: N-ai dreptate. Și din capodopere se poate trăi. De ce mă silești să-mi dezvolt spiritul practic? Crezi că Picasso o duce de azi pe mîine? Am citit că a cheltuit un milion de franci pentru o pereche de pantaloni.

EMIL: Nu mă plictisi cu pantalonii lui Picasso. Vine vacanța de vară, trebuie să plecăm la mare, dacă nu facem concesii, rămînem la București pe zăpușeala aia grozavă. Doi artiști intransigenți într-o singură familie e prea mult. N-ai văzut și tu, dragă, cum procedează oamenii cu cap? Cînd soțul are confuzii ideologice, soția n-are. Și invers. Nu putem să avem amîndoi conștiința curată și încă în același timp. E rîndul tău să faci concesii, trebuie să păcătuim prin rotație.

OLGA: Ce să fac cînd te văd așa de mărginit?! Vidul tău interior mă înspăimîntă. O are cu ce-aș putea să te ajut,

Emil? Ad vărul e că nu putem ajuta pe nimeni... Aș vrea să ai și tu echilibrul meu lăuntric.

EMIL: Cu tăcerea ta... Dar n-ai să taci niciodată... Echilibrul tău lăuntric se bazează pe ticăloșia mea, de aceea numai ticăloșia mea știe exact cît cîntărește echilibrul tău! Te rog din suflet, hai să fim oameni, hai să ne înțelegem, hai să fim mediocri... Cine trădează arta? Cinstit vorbind, e rîndul tău să trădezi arta.

OLGA: Aseară m-am suit pe acoperișul casei și am avut o vedenie, o iluminare. Mi-am dat seama că nu există nici viață, nici moarte, amîndouă se contopesc firesc. Și asta mi-a dat, Emil, o bucurie imensă pe care tu n-o cunoști.

EMIL: Nici nu vreau s-o cunosc.

OLGA: ...Vezi păsărica aceea? Ea zboară, cîntă, n-are grija grăunțelor și a zilei de mîine.

EMIL: Eu nu sînt păsărică! Eu nu zbor. Eu nu mă hrănesc cu grăunțe! Răspunde-mi la ce te-am întrebat. Cu ce bani plecăm la mare?

OLGA: Eu nu mă umilesc. Eu nu cerșesc nimic. Eu nu-mi mutilez conștiința.

EMIL: Asta e soarta mea? Să-mi pătez conștiința pentru ca a ta să rămînă curată? Eu mă ocup cu plata chiriei, cu plata luminii, cu plata căldurii, eu fac piața, eu gătesc, eu spăl, eu curăț mașina, eu cumpăr apă distilată, abonamente la reviste, eu repar televizorul, eu plătesc radio, eu sînt grosolan, mediocru, mărginit, stupid, primitiv, și tu te ocupi numai cu desăvîrșirea ta etică și estetică. Fiindcă tu nu vrei să te mai reîncarnezi încă o dată, lași toate treburile pe seama mea. Eu cu mizeria vieții, tu cu frumosul vieții! Ticăloșia mea e postamentul gingășiei tale. Fără ticăloșia mea, noblețea ta se duce dracului și echilibrul tău sare în aer. Dacă eu n-am să mai fiu ticălos și o să trebuiască să te hrănești din propriul tău întuneric? Ce-o să faci atunci, neprihănito?!

OLGA: Vrei să trăiești din ticăloșia mea?

EMIL: Da, iubito! Vreau să trăiesc din ticăloșia ta, cum ai trăit și tu din ticăloșia mea. O să desenezi tu corcodușe și gutui pentru Camera de Comerț și eu am să meditez îndelung... asupra condiției omului.

OLGA: Și dacă eu n-am întunericul tău?

EMIL: Trebuie să-l ai. E de datoria ta să-l ai!

OLGA *(superioară detașare)*: De fapt eu sînt de vină. Eu mi-am închipuit despre tine cu totul altceva decît ceea ce ești cu adevărat. Iluzia mea te-a făcut inteligent, nobil și generos. E greșeala mea. Nu trebuie să pretindem nimic oamenilor. Trebuie să te iubesc așa cum ești.

EMIL: Deci în vara asta rămînem la București?

OLGA: Ce se întîmplă dacă un an nu mergem la mare?

EMIL: Nu se întîmplă nimic... Anul trecut, din concesiile mele estetice și etice, am petrecut o vacanță admirabilă. Ai fost fericită. Te scăldai toată ziua, aveai o foame de lup. Îți amintești saramura aceea de crap?

OLGA: Ești un biet individ supus senzațiilor. Ești în stare să nu uiți o saramură de crap?! Cum să iubești un bărbat care nu uită o saramură de crap? Altceva n-ai observat?... Cînd te plimbi pe malul mării, infinitul devine ceva apropiat, firesc, ceva care îți aparține... Detest ipocrizia, Emil. De ce să fim ipocriți, cînd am putea să fim sinceri? Aș vrea să merg la mare și în vara asta... Detest refularea!

EMIL: Sigur, de ce să fim ipocriți cînd putem să fim sinceri? Tot banii ăia îi dăm. Nici în clipa morții n-am să uit acea divină saramură de crap! Trădează arta și ne bronzăm la Eforie!

OLGA: Aș vrea să mergem tot la Mangalia.

EMIL: Mergem și la Mangalia. Foarte bine! Desenează corcodușele pentru Camera de Comerț și mergem la Mangalia. Eu nu mai fac concesii... Eu vreau o artă mare. Nu mai vreau să muncesc, vreau să-l caut pe Dumnezeu! Ce-o să te faci cînd o să-l caut pe Dumnezeu? Cine o să-mi facă piața?

OLGA: Desenează tu, Emil, reclamele alea îngrozitoare. Eu cred că aș muri dacă aș face așa ceva...

EMIL: Nu, nu... Tu ai să mori de moarte bună. După ce-am să fac reclamele, o să mă disprețuiești și o să te amorezezi pe malul mării plătit de mine, de un pictor care nu face concesii. Și o dată ajunsă în patul amantului, o să te indignezi, goală pușcă, de mediocritatea mea...

OLGA: Nu-ți fă nici o grijă! Sexualitatea nu mă interesează.

EMIL *(cu un fel de straniе veselie)*: Bine. Disprețuiește-mă! O să-ți dau din nou ocazia să-ți demonstrezi superioritatea morală. Am să fiu din nou jalnic, odios, mediocru și o să plecăm și vara asta la mare.

OLGA: O să plecăm la Mangalia? Ascultă, dragă Emil, nu cumva mă bucur prea mult? Nu sînt cumva meschină?

EMIL: Nu. Te bucuri exact cît trebuie. *(Se aude o sonerie.)*

OLGA: O scrisoare pentru tine.

EMIL: O așteptam. A venit aprobarea pentru scutirea de vamă!

OLGA *(mustrătoare)*: Te bucuri prea mult, Emil!

EMIL *(îngrijorat)*: Mă bucur prea mult?

OLGA: Păstrează-ți demnitatea, Emil... O scutire de vamă nu-i tot una cu cheile paradisului.

EMIL: Tu m-ai rugat să fac scutirea de vamă!

OLGA: Dar nu credeam c-o să te bucuri în halul ăsta! E un spectacol dezgustător. Nu vezi cu cîtă moderație mă bucur eu? Oarecare satisfacție și atîta tot...

EMIL: Viața mea e un șir de petiții. Ce Dumnezeu, avem nevoie să ne schimbăm mobila în fiecare an? Mereu cerșesc și mereu mi se aprobă. Prietenii își bat joc de mine... Unul din ei m-a întrebat: „Ce ți-ai mai cumpărat după ultima criză metafizică?" Sînt o jalbă din cap pînă în picioare.

OLGA: De ce te lamentezi? De cîte ori ți-am spus, nu te mai lamenta, Emil. Destest psihologia asta de cerșetor. Deși, într-un fel o înțeleg. Cînd sufletul ne e gol, îl umplem cu satisfacții materiale.

EMIL: „Cînd sufletul ne e gol, îl umplem cu satisfacții materiale." Cunosc cîntecul ăsta. Tu ai făcut din conștiința mea o magazie, mereu vrei să mai îndesi ceva în magazie. Ai făcut din mine un dulap. Și măcar dac-ai tăcea... Îți promit să te înșel cu o femeie care o să tacă chitic...

OLGA: Nu pe mine mă înșeli, pe tine te înșeli.

EMIL: Dacă o singură dată mai spui o frază inteligentă, te ucid. Ești genială, ești sublimă, ești deasupra mizeriilor vieții, nu mai ai nimic de făcut. Ai ceva de mîncare?

OLGA: De ce mă întrebi? Știi doar că n-ai curățat cartofii?! Atunci de ce întrebi? Din egoism întrebi...

EMIL *(îi sărută mîna)*: Iartă-mă, Olga, ai dreptate. N-am curățat cartofii, n-am cumpărat carne, cum e și logic, am să rabd.

OLGA: N-o spune cu atîta măreție... O să mănînci în oraș, nu-i nici o nenorocire. *(Trece brusc la meditație.)* De ce să fim mărginiți și să nu iubim frumosul? De ce alții să se emoționeze în fața lui Michelangelo și noi nu? Nu suport să rămîn în urmă în materie de sensibilitate. Niște simpli autodidacți să fie mai sensibili decît noi? De ce?

EMIL: Eu nu spun să nu iubim frumosul, bată-l norocul să-l bată. De ce să nu-l iubim? Dacă vrei plecăm la Roma și-l admirăm pe Michelangelo.

OLGA: Ești o instituție, nu un suflet...

EMIL: Da, așa sînt eu. Tu ai vrut să vezi Roma. Mie îmi sînt suficiente și monumentele Ploieștiului. Ai mai văzut Roma de două ori.

OLGA: Vreau s-o văd a treia oară.

EMIL: Ai văzut Veneția de trei ori.

OLGA: Vreau s-o văd a patra oară. *(Se aude o sonerie.)* Ce s-a întîmplat?

EMIL: Nu te alarma. Nu te-nspăimînta. O veste bună. Azi parcă toate jalbele făcute într-o viață de om ni s-au aprobat. A venit pînă și confirmarea de la „Artă și precizie". Mi s-a aprobat transferul, mi s-a aprobat scutirea de vamă. Mi s-au aprobat ideile pentru decorațiile interioare.

OLGA: Nu-mi place cum vorbești, Emil... Văd o mare primejdie în asta. Chiar dacă ne merge bine, aș vrea să rămînem oameni, să ne păstrăm delicatețea, eu cred că se poate. Ar fi stupid să ne pierdem bucuria în fața vieții. Emoția în fața unui fir de iarbă nu se poate compara cu nimic.

EMIL: Vin aprobările. Vin comenzile. Vin ratele... Ai cerut zece perechi de mănuși, iată că zece perechi de mănuși au venit.

OLGA: Au venit? Chiar au venit?

EMIL: Da, au venit...

OLGA: Mă bucur normal, nu exagerez, nu-mi pierd capul... Trebuie să ne baricadăm și să nu dăm voie ca această avalanșă de bunuri materiale să ne smulgă tot ce avem

mai frumos în suflet. Trebuie să ținem cu ghearele și cu dinții la sensibilitatea noastră. Ar trebui să mă iubești... Acum iubirea ta ar fi de-o mare utilitate lirică și practică.

EMIL: Sigur, am să te iubesc, nu sînt nebun să mă dezumanizez. De ce să mă dezumanizez cînd pot să mă umanizez?...

OLGA: Sînt fericită că am zece perechi de mănuși dar nici la iubire nu vreau să renunț. Eu vreau să mă dezvolt armonios. Trebuie să ținem piept tuturor satisfacțiilor materiale. N-au decît să vină, nu ne temem! *(Se aude o sonerie. Se ridică Olga.)*

EMIL: Ce Dumnezeu s-a mai întîmplat? Ce aprobare a mai venit? Ce confirmare a mai venit?

OLGA: Ți s-a aprobat talentul.

EMIL: Cine mi-a aprobat talentul?

OLGA: Criticul Marinescu ți-a aprobat talentul.

EMIL: Și lui cine i-a aprobat talentul? Iată-mă și cu talentul aprobat...

OLGA: Stau și mă întreb, să-ți citesc sau să nu-ți citesc articolul? E foarte greu să mă hotărăsc... N-ai să te îngîmfi?

EMIL: Nu. Citește, citește! N-am să mă îngîmf.

OLGA *(citește)*: „Ultima lucrare a pictorului Emil Varga dovedește un talent cu totul ieșit din comun..."

EMIL: „Un talent cu totul ieșit din comun." Mi-ajunge!

OLGA: Emil! Ți-am citit în ochi o satisfacție cam exagerată! Te-ai bucurat prea mult, te-ai bucurat peste măsură. Așa ne-a fost vorba? Nu cumva te-a năucit succesul?

EMIL: Succesul? Unde vezi tu primejdia succesului? Dacă o să vină, o să-l disprețuiesc. Dar să vină întîi. Deocamdată n-am ce disprețui. *(Se-aude o sonerie.)*

OLGA: A început să-mi fie teamă. De cînd am pornit pe drumul progresului material și spiritual, a început să-mi fie teamă. Dacă am o mașină, pe urmă vreau să am două mașini. Dacă am inteligență, pe urmă vreau să am geniu. Mașina veche era destul de bună, ce Dumnezeu mi-a venit să-ți cer una și mai bună?

EMIL: Cum, ce ți-a venit? Dorința ta de progres. Ai să vezi mai tîrziu ce-o să se întîmple... Nu vrei să rămîi

în urmă nici cu mijloacele de transport, nici cu inteligența... *(Emil se reîntoarce după o secundă.)* Bucură-te, iubitoare de absolut!... Ce-și face omul cu mîna lui, nici dracu nu-și face. A venit aprobarea pentru mașină.

OLGA: A venit, deci? Dacă mă analizez bine, văd că mă bucur destul de echilibrat...

EMIL: Tu ai vrut să ai mașina ta ca să te deplasezi imediat de la Platon la El Greco... Iată, o veste bună!...

OLGA: Asta numești veste bună? Ar trebui să urlu de durere!

EMIL: În mod obișnuit asta se numește o veste bună. Noi idioții numim asta o veste bună. N-am văzut pe nimeni să-i fi venit aprobarea pentru mașină și să se ia cu mîinile de cap de durere.

OLGA *(ca în transă)*: Presimt că o să înceapă o adevărată inundație, Emil. Trebuie să luăm măsuri, să mai salvăm ce se mai poate salva. Uite, cerul a rămas intact. Să salvăm cerul. Vezi albastrul cerului?

EMIL: Îl văd.

OLGA: N-ai fost convingător. Dac-am pierdut cerul? Apa se întinde și n-a mai rămas decît puțin pămînt... Să salvăm natura, emoția noastră în fața naturii. Te mai emoționează bolta cerului?

EMIL: Da, cred că da.

OLGA: Bine. Foarte bine. Mi-ai luat o piatră de pe inimă... Auzi ciripitul păsărilor?

EMIL: Da, aud...

OLGA: Atunci, înseamnă că sîntem puternici. Atunci, înseamnă că sîntem curați... N-au decît să vină mașinile, confirmările, aprobările, înștiințările. Nu ne mai temem! Nu ne dezumanizăm! *(Se-aude o sonerie.)* Auzi cum sună? Parc-ar fi chemarea morții. Confirmările astea vin în stoluri ca lăcustele... Ne-au venit și ratele pentru mobilă.

EMIL: Să vină! Dacă-i bal, bal să fie.

OLGA: Mi-e frică, Emil. Undeva, în adîncul sufletului, mi-e frică... Am impresia că cele zece perechi de mănuși nu-mi ajung... Aș mai cere încă zece perechi de mănuși... Am impresia că în cele două mașini mă voi plictisi... Ceva îmi spune că am să vreau și a treia mașină... Și nici talentul n-o să mă mulțumească.

O să vreau geniu... Mi-e frică! Aș da oricît pentru o veste proastă.

EMIL: Slabă speranță... O veste proastă! Noi nu vom primi niciodată o veste proastă, sîntem prea ticăloși ca să primim vești proaste. Toată viața am să desenez corcoduțe pentru Camera de Comerț. Toată viața am să rămîn un diletant stupid și inutil.

OLGA: Eu n-am să desenez corcoduțe. Eu n-am să desenez corcoduțe...

EMIL: Ba da, ai să desenezi și tu corcoduțe. O să desenăm împreună corcoduțe... Veștile astea bune îmi stîrnesc frică, ascund în ele o nenorocire mai mare decît veștile cinstit proaste. O veste bună nu-i decît o veste proastă ceva mai perfidă, o bombă cu efect întîrziat. Auzi ce sinistru sună? Cine știe ce Mercedes geme de dorul nostru...

OLGA: Eu îmi păstrez puritatea, n-o să las să mi-o întineze nici scutirea de vamă, nici Mercedes-ul. Eu am să caut absolutul chiar la volanul Mercedes-ului.

EMIL: Iarăși îi dai cu puritatea? Iarăși amesteci absolutul cu Mercedes-ul? Tu ai făcut din mine un dulap și tot tu îi dai cu puritatea... Nu vezi că nu ne-a mai rămas nimic?! În afară de bunurile astea materiale stupide și inutile, în afară de rate, confirmări și aprobări nu ne-a mai rămas nimic... Mă duc să văd ce Dumnezeu ne-a mai venit... Ciudat sentiment. Parcă mă duc la război. Parcă mă despart de tine pentru totdeauna. Adio, Olga!

OLGA: De ce vorbești așa? Telefonul e la doi pași...

EMIL: Iluzie optică. Drumul pînă la telefon mi se pare o veșnicie. Cu fiecare succes simt că mă schimb. Sper să te regăsesc sănătoasă după ce mă întorc de la telefon.

OLGA *(îl îmbrățișează ca după o lungă despărțire)*: Emil. Bine te-ai întors de la telefon. Ce s-a întîmplat?

EMIL *(se prăbușește în fotoliu)*.

OLGA *(cu o speranță în glas)*: S-a întîmplat o nenorocire? A luat foc atelierul? Ți-au respins lucrările la bienală? O veste proastă ar fi ca un dig împotriva apelor... Am putea și noi să ridicăm un dig...

EMIL: Nici o veste proastă, slabă speranță. Cred că niciodată n-o să mai primim vești proaste. Cred că niciodată n-o să ne mai îmbolnăvim. Niciodată n-o să mai murim. Succesul e adevărata moarte, moartea fără nici o înviere... Încă o veste bună, vegetariană perfidă. O veste foarte bună *(cu disperare)*, o veste din cale-afară de bună. Cea mai bună dintre toate veștile posibile. Ni s-a aprobat vila de la Bușteni.

OLGA *(cutremurată)*: Ni s-a aprobat vila de la Bușteni? Apără-mă, Doamne, și de această încercare!... Ajută-mă, Doamne, să-mi păstrez sensibilitatea! Ajută-mă, Doamne, să caut adevărul, chiar și acolo, în vila de la Bușteni! *(Cu mare efort.)* Nu trebuie să mă bucur. Nu trebuie să mă bucur.

EMIL: Asta ne mai lipsea, vila de la Bușteni. Alte apusuri de soare pe care le voi trage în serie ca să-i repar acoperișul. *(Se întoarce spre Olga.)* Tu ai vrut vila de la Bușteni, vegetariană neghioabă! O să avem de toate și n-o să mai avem pămînt. O să plutim pe pustiul apelor cu vila de la Bușteni după noi. O să te plimbi pe valurile mării cu cele zece perechi de pantofi... O să mîngîi pustiul apelor cu cele zece perechi de mănuși.

OLGA: Acum, mă simt puternică. Prefer să plutesc pe pustiul mării, dar să am tot confortul. N-o să ne acrim viața fiindcă avem o vilă la Bușteni. În fond, n-am omorît pe nimeni, de ce să-mi pierd gingășia? Aș fi o tîmpită dacă mi-aș pierde gingășia. Am s-o salvez din fața furiei apelor. Am să-mi păstrez și gingășia și vila de la Bușteni. Ale mele sînt toate... Să iubești natura. Să iubim natura... Cînd un om nu mai iubește natura e ca un orfan printre străini. Natura e mama noastră.

EMIL *(cu disperare)*: Mama noastră, natura, cum s-o iubesc cînd mă costă atît de scump? Cum s-o iubesc cînd o plătesc cu ratarea? *(Se aude o sonerie.)*

OLGA: Iarăși sună, mereu sună. Parc-au înnebunit. Apele au crescut. N-o să cedez nimic. N-o să las apelor nimic.

EMIL: Numai o veste proastă ne-ar putea salva. Am început să doresc o veste proastă. O veste proastă care să mă ngenuncheze și să mă umilească. Speranța noastră e nenorocirea. Schimbă-mi, Doamne, crucea, dă-mi o cruce

grea, de piatră. Numai durerea ne poate trezi din somnul nostru de moarte. Cred că suferința ar face om din mine.

OLGA: Se poate trăi și-n mijlocul apelor. E o prejudecată stupidă ideea că nu se poate trăi în mijlocul apelor. Dacă cumpărăm și-o barcă cu motor o să fie chiar minunat... Ne-a rămas foarte puțin spațiu. Ei și? Se poate trăi și într-un spațiu mai strîns, dormim pe jos, renunțăm la pat, tot nu mai facem amor.

EMIL: Sună! Iarăși sună... Și totuși nemernicul de mine, mă duc să văd ce veste bună a mai venit... Curios, curios, dar totuși mă duc. Curiozitatea și lăcomia nu vor să se stingă... Parcă te văd pentru ultima oară. Cine știe ce fel de om am să fiu după ce am să mă întorc cu încă o veste din cale-afară de bună? Am să mă întorc mai bătrîn, mai stupid... Olga, iubita mea, copila mea, hai să construim digul.

OLGA: De ce să construim digul? Dacă construim digul, n-o să știu cînd o să-mi aducă croitoreasa rochiile. Nu trebuie să construim digul...

EMIL: Olga, oprește-mă! Ai putea să mă oprești. Tu, care ai căutat adevărul cît e ziulica de mare, ai putea să mă oprești. Hai, dovedește-ți acuma grandoarea spiritului... Ce dracu avem nevoie de-atîtea boarfe?

OLGA: Nu se poate, Emil. Nu se mai poate. Ciudat... foarte ciudat... Mă simt curată ca un copil și totuși vreau vila de la Bușteni.

EMIL *(isteric):* Ce să faci cu vila de la Bușteni, inconștiento? Nu vezi că apele ne înecă? Nu mai vreau nimic. Nu mai vreau nimic... Nu mai deschid. Ne baricadăm aici. Avem provizii pentru cîteva zile. De unde vrei să plătesc și vila, și mașinile, și atelierele, și Roma, de unde vrei? Mi-am controlat sufletul, nu sînt atît de întunecat. Nu vreau să mă înglodez în datorii... Nu vreau să trăiesc în rate... Vrei să fac texte pentu revistă? Vrei să fur? Ce vrei de la mine?

OLGA: Acum observ că se poate trăi și fără stele. Se poate trăi foarte bine și fără adierea vîntului...

EMIL: Eu nu pot. Ți-o spun cu toată seriozitatea și fără nici o urmă de patetism. Eu personal nu pot să trăiesc fără bolta stelelor. Eu nu mai primesc nici o comandă,

nu mai achit nici o rată. Eu aici rămîn pînă la judecata de apoi. Nu mai fac un pas înainte... Ajunge! N-ai decît să te ghiftuiești tu cu toți filozofii tăi, cu toate automobilele tale, n-ai decît să-ți rontăi tu sensibilitatea și mănușile. Eu nu mai vreau nimic! Eu nu mai deschid!

OLGA: Deschide. Nu fi meschin. Ia de la viață tot ce-ți dă. De ce să nu deschizi? Dacă ți se recunoaște și geniul așa cum ți-a recunoscut talentul?

EMIL: Eu mă mulțumesc și cu talentul. Dacă mi se dă premiul Nobel, pe unde scot cămașa? Cu ce plătesc premiul Nobel?

OLGA: Premiul Nobel nu se plătește!

EMIL: Nu-i adevărat. Premiul Nobel se plătește. Costă o grămadă de bani. Premiul Nobel a ruinat pe toți artiștii care l-au primit. Și, draga mea soțioară, îți declar solemn că la bolta stelelor eu nu renunț nici mort.

OLGA *(vine iar cu vestea):* Ți s-a aprobat atelierul de la șosea!

EMIL: Ai adus vestea, ticăloaso. Nu te-a răbdat inima. Pentru corcodușele noastre era la fel de bun și vechiul atelier. Ce mai vrei, nebuno? *(Altă sonerie.)* Nu vezi? Nu mai avem unde să stăm. O să ajung la un moment dat să-ți simt răsuflarea. O să ajung la un moment dat să mă uit drept în ochii tăi. Toate dorințele ni s-au împlinit în această zi. De unde să iau atîta întuneric? De unde să iau atîta mediocritate ca să plătesc și mașina, și vila, și absolutul tău, și atelierul, de unde?

OLGA: Ne-a venit înștiințarea pentru fotoliu. De cînd așteptam această achiziție nouă. Am să-l citesc pe Platon într-un fotoliu nou, de piele. *(Din acest moment veștile irump parcă dezlănțuite. Cei doi se retrag înfricoșați.)*

EMIL: Mi-a venit aprobarea pentru expoziția de la Verona.

OLGA: Ne-a venit aprobarea pentru extinderea de spațiu.

EMIL: Mi-a venit confirmarea pentru transfer.

OLGA: Mi-a venit avansul de la Camera de Comerț.

EMIL: Mi-a venit aprobarea pentru garaj.

OLGA: Mi-a venit aprobarea pentru decoruri.

EMIL: Mi-au venit ratele pentru ADAS.

OLGA: Mi-a venit confirmarea de la „Artă și precizie". *(Cad amîndoi obosiți.)*

EMIL: Acum avem tot ce ne trebuie.

OLGA: Nu cred că avem tot ce ne trebuie. Nu știu de ce, dar tare aș vrea să-mi fac o pereche de pantofi. Simt că dacă nu-mi comand o pereche de pantofi, mor. Acum mă duc să fac comanda!

EMIL: Ești nebună! Nu mai avem pe ce sta, nu mai avem pămînt și aer și ție-ți arde de încă o pereche de pantofi. O pereche de pantofi pe care va trebui s-o plătesc tot eu, cu mediocritatea mea. Ți-am spus-o de atîtea ori! Trăiește din întunericul tău! *(Iarăși se aude o sonerie.)* Nu deschide. Nu mai deschide, Olga. Ajunge. Dacă primesc vestea că am fost făcut regele nu știu cărui trib? Dacă primesc vestea că am primit nu știu ce moștenire la dracu în praznic? Nu te mișca... Nu te mai mișca...

OLGA: Trebuie să deschidem. E datoria noastră să deschidem. Veștile bune ne pot căli...

EMIL: Te rog, nu deschide... Ai descoperit și absolutul, ce dracu mai vrei.

OLGA *(se ridică încercînd să se îndrepte spre ușă).*

EMIL: Unde te duci? Dacă încerci să deschizi ușa, te ucid. Această veste bună o să ne scufunde în adîncul apelor și o să ne înghită cu totul.

OLGA: Nu vezi cu ce disperare sună? Parc-ar fi trîmbițele de foc ale judecății de apoi.

EMIL: Olga, iubirea mea, liniștește-te. De ce vrei să deschizi? Ai mai cerut ceva în numele meu?

OLGA: Da, am cerut.

EMIL: Mereu comanzi pantofi și rochii, și cărți, și fotolii în numele meu. Mereu fumezi Kent bizuindu-te pe mediocritatea mea.

OLGA *(smulgîndu-se din brațele lui):* Lasă-mă să mă duc. Mi-a venit rochia de mireasă, răsplata castității mele din ultima perioadă. O rochie în plus nu strică niciodată. Și tot n-am să devin meschină... Și tot am să caut adevărul...

EMIL: Mi s-a întunecat cerul. Stelele dispar. Am pierdut stelele!

OLGA: Se poate trăi și fără stele, se poate trăi și fără bolta cerului.

EMIL: Hai să fugim, nebuno, hai să fugim.

OLGA: De ce să fug? Am mai comandat încă două perechi de mănuși. Dacă eu fug și comanda vine? Eu aici rămîn...

EMIL: N-o să mai ai cum să te folosești de toate achizițiile astea. N-or să fie recepții în pustiul ăsta, n-o să te plimbi cu Mercedes-ul pe valurile mării...

OLGA: Ce dacă n-o să fie recepții, am să le încerc, am să le probez, or să fie ale mele. Eu aici rămîn.

EMIL: Eu nu pot să trăiesc fără bolta cerului. Aici o să murim cu absolutul tău cu tot! Ești nebună! Iubita mea, disperarea mă face să te iubesc, dacă iubirea mea te poate salva, aici nu mai avem de așteptat decît autorizația de înmormîntare. Trezește-te! Trezește-te, nebuno!

OLGA: Eu rămîn. Eu aici rămîn.

EMIL: Vin apele. Vin apele, nebuno.

Cortina